

Bosbouw omstreeks 1910

De Commissie Bosgeschiedenis heeft op vrijdag 26 maart 2010 de eerste van een cyclus van drie jubileumbijeenkomsten in het kader van 'Bosbouw omstreeks 1910' gehouden. Deze bijeenkomst betrof de bossen bij het dorp Groesbeek bij Nijmegen. Op het programma stonden twee lezingen, een historische film uit de jaren dertig en een wandelexcursie. Rond de veertig deelnemers waren naar Groesbeek gekomen, waaronder opvallend veel beheerders en praktijkmensen uit de omgeving.

De eerste lezing van **voorzitter Jochem Borge-sius** ging in op de algemene ontwikkelingen van de bosbouw in de laat-19e en vroeg-20e eeuw. Ook werd de invloed van enkele prominente bosbouwers uit die tijd voor het voetlicht gebracht. Daarmee werd het bosbouw-epos geschetst. Na deze lezing werd een film getoond met authentieke en unieke beelden van verschillende werkzaamheden die in de jaren dertig plaatsvonden in de boswachterij Groesbeek. Deze film toonde het zeer arbeidsintensieve werk van bosaanleg en bosbeheer in die jaren. Het handmatig spitten, planten, snoeien, zagen, ontschorsen, en zelfs het met de hand uitdragen van zware stammen uit het bos zorgde in deze tijd weliswaar voor veel werkgelegenheid, maar de film liet tegelijkertijd ook zien dat de werkomstandigheden in de jaren dertig een heel stuk minder goed waren dan tegenwoordig. Na de film verzorgde **Klaas Bouwer** een lezing over een aantal episodes in de rijke geschiedenis van de bossen bij Groesbeek: de periode van domeinbeheer, de particuliere periode en de periode waarin Staatsbosbeheer het beheer heeft gevoerd. De basis voor zijn presentatie vormde zijn rijk geïllustreerde boek 'Een notabel domein; de geschiedenis van het Nederrijkswald' uit 2003. Tijdens de excursie gingen twee groepen te voet onder leiding van Klaas Bouwer en **Paul Thissen (cultuurhistoricus bij de provincie Gelderland)** langs interessante cultuur- en bosbouwhistorisch objecten en fenomenen in de boswachterij Groesbeek. Hoewel de paraplu's niet thuis konden blijven, was het een zeer geslaagde wandeling met uitwisseling van ideeën en kennis over de vroegere bosbouw en de nog zichtbare invloed van eigenaren, gebruikers en beheerders uit het (verre) verleden.

Jim van Laar en Martijn Boosten, Commissie Bosgeschiedenis

Lang leve het duinbos!

Op 8 april jl. was de commissie Natuurlijke Verjonging te gast bij twee beheerders in de Noord-Hollandse duinen. Het gezelschap bestond uit studenten van Larenstein en Wageningen en jong werkenden uit diverse hoeken van het werkveld. Daarnaast waren enkele 'oudere' jongeren mee. Een touringcar heeft 's ochtends de deelnemers opgehaald in Velp en Wageningen.

De eerste gastheer van de dag was **Staatsbos-beheer in de Schoorlse duinen**. De Schoorlse duinen bestaan uit kalkarm duinzand. Het gebied is het begin van de 20e eeuw beplant met voornamelijk Oostenrijkse den. Voornaamste redenen om het gebied te beplanten

was het vastleggen van het stuivende zand om overstuiving van de naastliggende dorpen en landbouwgronden te stoppen. Inmiddels wil Staatsbosbeheer deze verstuiving, met name richting de kustlijn, weer op gang brengen omdat blijkt dat een deel van de bijzondere duinvegetatie juist afhankelijk is van de dynamiek die het stuivende zand met zich meebrengt.

Vorig jaar en helaas enkele weken geleden opnieuw, is een groot oppervlakte van de Schoorlse duinen afgebrand. De afgebrande delen bevinden zich met name naast de dorpen waar de verstuiving die de brand weer activeert ongewenst is. Vanwege de slechte groeiplaats voor bos wordt niet gekozen voor herplant met bos maar voor heidevegetatie om het zand vast te leggen. Dit vegetatietype past beter bij het oorspronkelijke open landschap van het duingebied.

foto's Annetiek Winterink

Het bos in Schoorl direct na de brand (boven); een jaar na de brand is het gekapt (onder).

het jaarverslag en de jaarrekening over 2009, de concept-standaard van PEFC-Nederland en het Groenboek Bosbescherming van de Europese Commissie. Tevens werden alle plannen voor het jubileumjaar op flitsende wijze gepresenteerd. De spetterende jubileumquiz die door de commissie Studiekring zal worden georganiseerd werd via het petje-op-petje-af-systeem alvast op hilarische wijze geoefend.

Aansluitend aan de ALV organiseerde de activiteitencommissie een middag bijeenkomst met als thema: Particuliere landgoederen: wat is de toekomst? Deze middag waren we te gast op landgoed Eyckenstein te Bilthoven dat in eigendom is van de familie van Boetzelaer.

Als eerste spreker kwam **Johan Wytema van de Federatie Particulier Grondbezit** aan het woord. Hij vertelde de aanwezigen op welke manier veel particuliere landgoederen zijn ontstaan. Daarnaast ging hij uitgebreid in op het multifunctionele karakter van de particuliere landgoederen waar naast bos- en natuurbeheer vooral de landbouw een zeer belangrijke rol speelt. In de vooruitblik naar de toekomst schetste dhr. Wytema vooral een positief beeld, waarbij de link werd gelegd met de rol die particuliere landgoederen spelen en kunnen spelen bij de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur.

Daarna was het de beurt aan de heren van Boetzelaer. Landgoed Eyckenstein is sinds 1876 in handen van de familie van Boetzelaer. **Lex van Boetzelaer** ging in op het ontstaan van landgoed Eyckenstein. Daarna kwam **Otto van Boetzelaer** aan het woord. Hij ging vooral in op het beheer van het landgoed en hoe men kijkt naar de toekomst. Zoals bij vele particuliere landgoederen speelt recreatie ook op landgoed Eyckenstein een belangrijke rol. De financiële balans is een uitdaging. De hoge recreatiedruk zorgt voor hogere kosten. Met de schommelende houtprijzen en de nieuwe subsidies is het een uitdaging ervoor te zorgen dat het landgoed rendeert. Op dit moment lukt dat nog goed. Mochten de verschillende subsidies wegvallen, zoals voor het renoveren van de aanwezige gebouwen, dan zullen bepaalde werkzaamheden zeer waarschijnlijk achterwege worden gelaten.

Na de verschillende sprekers en de nodige vragen konden de aanwezigen landgoed Eyckenstein met eigen ogen aanschouwen. De heren van Boetzelaer gaven een excursie over het landgoed waarbij zowel het park als de bossen bezocht werden.

Annemieke Winterink, Activiteitencommissie

's Middags was de commissie te gast bij **PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland** in het Noord-Hollands Duinreservaat bij Heemskerk. Dit gebied ligt onder Bergen en ligt dus in de kalkrijke duinen. Dit uit zich in een soortenrijker bos met plaatselijk een behoorlijke bijgroei. Met name richting de duinrand is een rijke voorjaarsflora in de onderetage van het bos te vinden.

Groot probleem in het Duinreservaat is het invasieve gedrag van de esdoorn en het afhaken van de Oostenrijkse den door honingzwam. Zonder ingrijpen zal dit leiden tot een eentonig bos met enkel Esdoorn, waar het benaderen van de PNV Eiken-berkenbos juist het doel is. Om verjonging van eik en berk mogelijk te maken, worden grote verjongingsgaten gemaakt waar de esdoorn actief bestreden wordt. Daarnaast is PWN net als hun noordelijke burens bezig met het vellen van bosopstanden richting de kustlijn zodat de zeewind de grens tussen bos en open duinlandschap weer kan gaan bepalen.

Na een gezellige borrel is er nog lang nagepraat in de bus terug.

Wouter Delforterie, Commissie Natuurlijke Verjonging

Algemene Ledenvergadering met middagprogramma

Op 16 april vond de halfjaarlijkse Algemene Ledenvergadering van de KNBV plaats. Zo'n 60 leden spraken met elkaar over onder meer

Agenda overige jubileum-activiteiten

zaterdag 12 juni
excursie naar het Von Gimborn Arboretum

donderdag 17 t/m zaterdag 19 juni
Pro Silva Internationaal – 20 jaar Pro Silva in Europa
(uitsluitend voor genodigden)

zondag 20 juni
Zomerwandelingen voor een groot publiek

dinsdag 17 augustus
Jubileumpostzegels van TNT-Post

vrijdag 24 september
Bijeenkomst Commissie Bosgeschiedenis

septemberweekend
Activiteit van de Commissie 'Natuurlijke Verjonging'

vrijdag 1 oktober
Opening van de bostentoonstelling in de FORUM-bibliotheek van de WUR

zaterdag 2 oktober
Jubileumfeest en Highlandgames

Woensdag 6, donderdag 7, vrijdag 8 oktober
Pro Silva

herfstvakantie
Jubileumbijeenkomst 'oogsten en hamsteren'

vrijdag 15 oktober
Bijeenkomst Commissie Bosgeschiedenis

zaterdag 30 oktober
Bosplantdag

vrijdag 12 november
ALV en najaarsbijeenkomst

zondag 14 november
Jubileumbijeenkomst 'oogstdemonstraties'

zaterdag 11 december
Nacht van de nacht

Voor meer informatie, kijk op: www.knbv.nl en www.langlevehetbos.nl